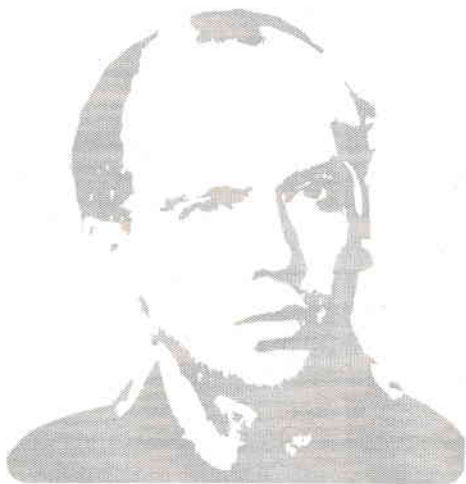

CONSTANTIN CUBLEȘAN

LEONIDA NEAMȚU

ȘI UNIVERSUL FANTEZIST

AL AVENTURII

CUANTIC

București, 2023

BOEMUL FANTEZIST | 5

EVADAREA PRIN AVENTURĂ | 13

UMBRELE TRECUTULUI APROPIAT | 18

(TOPORUL DE ARGINT)

EXPEDIȚIA PENTRU VIITOR | 22

(ÎNTOARCEREA FOCULUI)

ÎN CĂUTAREA UNUI IDEAL | 26

(FRUMUSEȚEA PIETREI NEVĂZUTE)

VIAȚA DE ADOLESCENT | 30

(CELĂLALT PREZENT)

O PARODIE ROMANTICĂ | 34

(AVENTURĂ ȘI CONTRAAVENTURĂ)

DRAMA EXISTENȚIALĂ A LUPULUI ȘCHIÓP | 39

(FEBRĂ DE ORIGINE NECUNOSCUTĂ)

ROMANUL UNUI ATENTAT REUȘIT | 43

(ACOLO UNDE VÂNTUL ROSTOGOLEȘTE NORII)

JOCUL DE-A SPIONAJUL | 47

(CHIRIE PENTRU SPERANȚĂ)

ENIGMATICELE DISPARIȚII | 51

(ÎNOTĂTORUL RĂNIT)

ROMANUL FANTASTIC | 56

(TERRA-ORR)

DESPRE DRAGOSTE ȘI SINGURĂTATE | 60

(ȘTII, LAVINIA, CARACATIȚELE...)

O ANCHETĂ PERFECTĂ | 64

(MOARTEA CA O FLOARE DE „NU MĂ UITA”)

ROMANUL DE GROAZĂ | 68

(TEROARE PENTRU COLONEL)

COTIDIANUL TRĂIT CA AVENTURĂ | 73

(JURNALUL OFICIAL AL MISIUNII SCORBOWSKY)

ROMANUL CONFESIUNILOR TEORETICE | 77

(ACOPERIȘ CU DEMONI)

ESCALE ÎN UNIVERSUL FANTASTIC | 81

(BLONDUL ÎMPOTRIVA UMBREI SALE)

CONSTRUCȚIA LABIRINTICĂ | 85

(CASA ISOLDA SAU CUTREMURUL)

(NORII DE DIAMANT)

AVENTURI ADOLESCENTINE | 93

(COMOARA LOCOTENENTULUI BALICA)

MORFOLOGIA UNEI AVENTURI | 97

(SPERANȚĂ PENTRU MARELE VIS)

POVESTITORUL | 101

(CÂND MOARE INAMICUL CEL MAI BUN)

REALITATEA CA AVENTURĂ A VIEȚII | 106

(O MESERIE DE PREMIANT)

ROTONDA DETECTIVILOR | 110

(NARAȚIUNI DETECTIVE ÎNTR-UN TEMPO CLASIC, MONOTON)

ÎN STIL CLASIC | 114

(LA GOULUE DANSEAZĂ CU CHOCOLAT)

JOCUL ȘANSELOR | 118

(SPERANȚĂ PENTRU SPERANȚĂ)

DUPĂ REȚETA ROMANULUI ABSURD | 121

(STRANIA POVESTE A MARELUI JOC)

CELE PATRU ENIGME | 124

(BALADA CĂPITANULUI HAAG)

UN BILDUNGSROMAN | 130

(LEGENDA CAVALERILOR ABSENȚI)

LEGENDA UNEI MARI IUBIRI | 134

(ORHIDEE PENTRU MARIFELIS)

UN WESTERN ÎN ARDEAL | 139

(CURBURA DUBLĂ A INFINITULUI)

POVESTIRI ȘI NUVELE FANTEZISTE | 144

(DEODATĂ, INEVITABILUL...)

ROMANUL PISICII | 148

(SFERELE INFINITULUI)

ADENDA | 152

OPERA LITERARĂ

Postfață | 153

Leonida Neamțu, unul dintre cei mai îndrăgiți autori de romane polițiste (fantastice, științifico-fantastice, fanteziste) din perioada anilor '60-'80, pare azi un necunoscut. Opera sa, ce cuprinde aproape 40 de volume, este prea puțin citită, doar cei din generațiile de dinainte de Revoluție îi mai cultivă memoria. (În urmă cu vreo 4-5 ani, niște români stabiliți în SUA intenționau să-i reediteze *acolo* sau *de acolo* romanele polițiste, fără a finaliza însă proiectul. De curând, Editura Publisol a inițiat editarea unei serii de volume, cuprinzând, probabil, în final, toate scrierile în proză ale acestuia: povestiri, nuvele, romane.) Dar Clujului literar de azi îi lipsește parcă spiritul de frondă bonomă, dacă se poate spune așa, al unui boem sentimental, al unui aventurier de stirpe livrescă, al unui pătimaș îndrăgostit de viață, o viață pe care a trăit-o cu voluptate, în tumultul evenimentelor mărunte ale epocii.

Născut în Basarabia, la Soroca (1934) și decedat la Cluj (1992), s-a refugiat, în 1940, împreună cu familia (familie de intelectuali), care a refuzat astfel să rămână în provincia alipită abuziv la marea Uniune Sovietică. Leonida urmează școala la Vișeu și Sighet, înscriindu-se, în 1951, la Facultatea de Filologie a Universității din Cluj, secția rusă, pe care o abandonează însă în 1953, din cauza presiunilor exercitate asupra sa de către organele Securității. (Se încerca, în acei ani, *repatrierea fugarilor* din Moldova de peste Prut, iar cei care se eschivau de la

o asemenea măsură politică erau supuși unei *monitorizări* drastice a întregii lor activități în România. Astfel, Leonida avea obligația de a se prezenta lunar la Biroul de Evidență a Populației, la Miliție, suspectat de a fi antrenat în acțiuni împotriva regimului.) O mână de ajutor i-a întins A.E. Baconsky, angajându-l în redacția revistei *Steaua*, în urma debutului poetic din paginile *Almanahului literar* (1952), unde publica frecvent versuri cu un conținut tematic pe linia dogmatică a proletcultismului, trebuind astfel să-și dovedească atașamentul față de regimul politic din țară („Sunt ostașul stelei roșii pe pământ,/Cea mai luminoasă dintre stele./Singurul motiv al nașterii mele/Este s-o vestesc și s-o cânt.” – „Ultima vorbă”). O colecție de asemenea versificații reprezintă (din păcate) debutul editorial, *Cântecul constelației* (1960), în Colecția „Luceafărul” a Editurii de Stat pentru Literatură și Artă (București), în care mai publicaseră, până atunci, volume de versuri doar Cezar Baltag (*Comuna de aur*), Ilie Constantin (*Vântul cutreieră apele*) și Nichita Stănescu (*Sensul iubirii*). Leonida Neamțu se dovedește a fi un fidel imitator al poeziei/versificațiilor tematice din acea perioadă ale mentorului său, A.E. Baconsky, care excelase pe linie proletcultistă în volumul *Copiii din Valea Arieșului* (1951), continuând să-și declame patetic, și mai târziu, atașamentul față de partid: „Nu mă întreb partidul cum să-l cânt/El m-a pătruns cu fulgerări de stele,/Incendiind, iluminând/Codrii de mai ai tinereții mele./Și de atunci, cu fiecare rând/Ce-l scriu, cu fiecare răsuflare,/Chemarea lui în mine-o simt arzând/Și-o strig la poarta lui viitoare.” („Colocviu

cu inima mea”, în *Gazeta Literară*, joi, 10 noiembrie 1955, p. 3).

În **Prefața** volumului de debut, Dumitru Micu se străduiește să-l recomande („în rândul celor mai promițătoare talente”) pentru vocația sa autentică, poetul fiind condus, spune criticul și istoricul literar, de „năzuința de a-și dărui talentul luptei pentru edificarea noii societăți”. Citindu-i azi proza, descoperim cu ușurință în ea pe ironicul și persiflantul scriitor, care știe să se dedubleze inteligent, în așa fel încât cenzura să nu-i poată reproșa, să nu-i poată obiecta nimic nepotrivit programelor ideologice. Aceeași privire retrospectivă asupra celor două volume de versuri publicate – un al doilea, *Ochii*, la Editura Tineretului, București, 1963 – poate descoperi tehnica manufacturieră de versificație practică sânguincios de Leonida Neamțu, el abordând toate temele aflate în circulație la acea dată, descriptivist, ca să nu spun propagandistic, reportericește și declarativ („Întreaga mea forță aparține Comunei,/Inima mea aparține Comunei” – „Apartenența”). Elogiază brigadierii marilor șantiere, evocă sacrificiul eroilor de la Grivița („O lovitură a greului pumn feroviar/În fălcile capitalului!” – „Tăceți, pietre...”), abnegația în muncă a minerilor („Din adâncul fără aripi și vânt/Munca minerului vine spre mine,/Munca minerului vine spre tine/Mare și simplă, fără cuvânt.” – „Munca minerului”), patosul oțelarilor („Șarjele ce vor clocoti în aceste cuptoare/Revărsând ca un torent/Pentru marile clădiri ale vieții ce vine/Metalul cu incandescență solară,/Aici,/Te poți gândi la comunism.” – „Peste o mie cinci sute de grade”). Bineînțeles, odele pentru

Lenin nu puteau lipsi („În satul ce pe hartă n-are nici loc, nici nume/E Lenin deportat. Nămeți în poartă-i bat/Și-un sol îi bate-n poartă, venind întârziat/Cu vești de la tovarăși, din țară și din lume.” – „Zilele lui Octombrie”) etc., etc.

Printre atâtea poncife, scrise ca și cum ar fi fost obligat a-și face temele, răzbate, din loc în loc, cu discreție, fiorul liric autentic. Acesta trebuie luat în considerare pentru mai dreapta apreciere a poeziei lui Leonida Neamțu. Emoția întâlnirii cu natura duce la elegante pasteluri, scrise în manieră tradițională, dezvoltând imagini evocatoare, cu caldă sensibilitate picturală:

„A nins peste pădurile de brad
 Prin care am umblat și n-am umblat...
 Stă ca un vis Pietrosul alb, în zare
 Și cade-amurgul la Prislop, în trecătoare.”
 („A nins...”)

sau, cu o anumită tandrețe, sensibilizat de freamătul primăverii:

„Pe Solovan cireșii au izbucnit în răs
 Și florile, o mie de mii, s-au fost deschis.
 Petalele se mișcă în dulce legănare
 Sorbind puteri și miere din razele de soare.

Au izbucnit cireșii pe deal în valuri albe
 Și ramurile-și mișcă în vânt ca niște salbe,
 Petalele coboară încet de glie supte
 Acoperind pământul și ramurile rupte (...)

Pe Solovan cireșii în răs au izbucnit
Ca viața ce-și azvârle giulgiul învechit.
Noi fructele de purpur din ramuri le-om culege
Când soarele de vară va fi să le dezlege”.

(„Pe Solovan cireșii”).

În lirica de dragoste – atâta câtă este – apar tandrețea și melancolii ce se disjung total de patosul declarativist al poeziei agitatorice, chiar dacă *miza* cade, oarecum ironic, pe finalul unei poante duioase:

„Câte nu știu castanii! Frunzișul rotitor
Ascultă, vrând, nevrând,
Tot ceea ce se spune și cântă-n umbra lor.
Și nu pierd un cuvânt!

Treceam prin parc în seară. Era o seară-așa
De clară și înaltă. Era atât de bine...
Sub un castan, o fată îi tot spunea cuiva:
– Mai stai puțin cu mine!

Și revenind pe-acolo, cândva, într-un târziu
Din nou pe-aceeași bancă am stat fără să știu.
Iar sus în spații,
Deasupra mea, cântau trei constelații.

Era o seară albă. Era așa de bine.
Și vrând să plec, cu greu m-am regăsit.
Ca un ecou, castanul mi-a șoptit:
– Mai stai puțin cu mine...”

(„Câte nu știu...”)

LIBRIS | We know books

LEONIDA NEAMȚU

***STRANIA POVESTE A
„MARELUI JOC”***

CUANTIC
București, 2023

„...eu aparțin pădurilor și singurătății”.

Knut Hamsun

O zi oarecare: aniversez atâția ani de la naștere – da. Însă mă întreb: ce orgoliu, ce păgubos acces de vanitate mă îndeamnă să aduc pe tapet un amănunt cu totul neimportant?

Văd o cameră îngustă unde, în afară de opt sau nouă paturi metalice, mizerabile, înnegrite, probabil salvate din incendiul unui spital, abia dacă poți distinge fantoma unui șifonier antic – antic în sensul că e vechi și hodorogit, gata să se destrame – și o chiuvetă defectă din care apa susură întruna, fiindcă așa îi place apei, să susure, să picure, când e prea obosită să mai curgă.

E frig. Opt sau nouă inși pătrund în același timp în strâmta încăpere, înghesuindu-se, îndemnându-se unul pe altul să ațâțe un foc – însă nimeni n-are chef.

E ora unsprezece și zece

la ce bun un foc?

Și astfel,

din scrumul focului neaprins

s-a întrupat

Prognoză meteo: va ninge mult!

Personaje:

Bucur O.

{ *Medic, laureat al premiului „Ambroise Paré”
al Academiei Franceze de Medicină*
Actor, laureat al premiului Oscar

Toma Bumbuc

Marele Șeik Rahman

Dhimitrie (poetul)

Ștefan cel Bigot

Dimitrie (pietrarul)

Jake Marigni d'Acteon

Melania

Z. (de la „zăpadă”)

și alții, și altele

1. Cum te rabdă inima să treci pe lângă o biată oaie, fără să-i oferi un drops?

2. Îl cunoșteam prea bine, el este omul care-și flutură zadarnica sete de fantezie ca pe o flamură de pirat! Avertizez: fraza aceasta ascunde o capcană.

3. Cât mă bucură că am izbutit să leg cu atâta indiferență cuvintele începutului. Ele spun aproape totul. Unele amănunte de plan secundar abia dacă mă voi osteni să le mai adaug, azi, mâine, sau în altă clipă răcoroasă, când venele Turnului de Apă

vor zbârnâi pe diferite voci, aducându-mi în memorie, poate, profilul de pungaș melancolic al locatarului anterior, locotenentul Kalendula, cu mult controversata-i existență asupra căreia magnificii, supraviețuitorii, n-au izbutit încă să se pună de acord: fiindcă nici n-au comentat-o.

4. Întind o labă cu degete subțiri, foarte lungi, cam jilave la orice oră, labă de intelectual: am un nume stupid, Toma Bumbuc. Aduce a uscăciune. Dar, în această privință, nu am nicio vină. Chiar dacă visez nopți cu formidabile cavalcade (dar cu final penibil), mă declar cel mai conformist individ și cel mai cumințe redactor al foii „3 fire împletite”. Cum să răspund altfel valurilor alternative de tembelism?!

Fiindcă mă apropii ca înălțime de unu nouăzeci, magnificii, supraviețuitorii, consideră că și în prezent, ajuns la mijlocul vieții, continui să sporesc în lungime; tot o anumită sugestie a lor e că, slab cum mă aflu, pot fi folosit în loc de ac. Așa, la nevoie, se poate strecura prin urechi.

5. Ninge iarăși!

Ninge mereu! Printre fulgii de zăpadă, indivizii suferă o dedublare ciudată. Se întâmplă ca, dând colțul, brusc, să se privească ochi în ochi, același om. Și se sperie. Și individul fuge de sine însuși. Nu reușește. Nimeni n-a reușit să se privească, *de la distanță*, cu nepăsare.

6. De la înălțimea Turnului de Apă zăresc nălu-cind către mine – chemare stridentă la acțiune – panoul cinematografului Tivoli care glăsuiește: *Marea*

premieră a sezonului!! Rio Jim împotriva lui Doc Holliday. În rolul lui Doc – Kirk Douglas. În rolul lui Rio Jim – Bucur O.!!!

Trebuie să mă adun, să văd și eu, în sfârșit, această peliculă despre care se vorbește mult. Împrejurul reclamei, aș zice, ninge și mai intens, z. (zăpada) s-a lipit de unele litere, acoperindu-le sau deformându-le. Prin văzduh, alături de fulgi, sau printre fulgi, săgetează scarabei, fluturi, mustăți smulse, ici-colo câte o perucă singuratică – miniaturală parașută, iar și mai rar, piei de leopard, de panteră. Dar iată că fac ocoluri, ocoluri, în loc să mă apropii de subiect. Iar adevăratul subiect e în momentul acesta vizitatorul meu. De vreo jumătate de ceas, vizitatorul meu a încremenit. E un ins cenușiu ca o ceață clasică. Dacă ar merge prin ceață, nu i-ai deosebi contururile – cu atât mai periculos! Ați văzut vreodată o răgace care stă încremenită și pare că meditează? În realitate, nu meditează. Nici vizitatorul meu cenușiu nu meditează, ci pentru un interval *a ieșit din timp*. Cenușiii izbutesc să iasă din timp mai lesne decât alții, de alte culori. Ultimele sale cuvinte rostite, au fost:

– Prin urmare, îmi spuneți, sau nu, unde-l pot găsi pe nesuferitul, pretinsul actor Bucur O.?

Nu m-aș opri asupra modului său de a rosti cuvintele, împiedicat, nefiresc... Dacă aș fi psihiatru, aș da o sentință drastică – însă nu sunt psihiatru.

Iată ultimul meu răspuns:

– Persoana care vă preocupă *în așa hal* se află departe, la Los Angeles, prin California mi se pare. Turnează *doar* câteva filme... De ce n-ați da o fugă până acolo?

Alte lucruri nu mai avem a ne comunica, între noi legăturile sunt întrerupte ca între două cetăți rivale și inamice, și-n vreme ce în dreptul hublourilor Turnului de Apă continuă să ningă, răsfoiesc nervos reviste argentinene, cu dame ce dansează, firește, tango, mut acul pe scala radioului, doar, doar se va da pe undeva o știre senzațională: „Hop, hop! Icarus se repede în direcția Pământului și sughiță!”, și caut printre vechituri o formulă cât de cât amabilă ca să-l pot expedia pe *Cenușiu*. A nu se confunda cu lupul cenușiu. Lupul este o ființă infinit mai agreabilă. În niciun fel de ocazie nu pot fi nepoliticos. Chiar nu pot. Unii consideră aceasta un mare defect, în cele din urmă – cred că s-au scurs două ere –, *Cenușiu*l dă glas:

– Îmi oferi deci o cafea?

Și azi mă întreb de unde-l scosese pe „deci”.

– Regret. Cafeaua, *deci*, mi s-a terminat.

Bravo mie! Iată că, *deci*, pot fi nepoliticos, deși acesta e adevărul, nu mai am cafea, dar, cu puțină bunăvoință, aș putea să cobor să-i cer o ceașcă doamnei Thea sau bunicului Serafim, ei sunt atât de drăguți. Dar îmi lipsește bunăvoința, ia mai dă-l dracului, ia mai du-te dracului, *Cenușiule*, cu mătreața de pe gulerul paltonului, cu tot! Cu atât mai mult, cu cât *presimt* că prietenul meu Bucur O., magnificul, va avea mari neplăceri din cauza lui! Mari neplăceri e puțin spus...

Marele Șeik Rahman ar proceda altfel, el e un expansiv, un dominator, un învingător. Marele Șeik e unul dintre cei șapte, opt sau nouă magnifici și supraviețuitori, n-am cunoscut niciodată numărul exact, și de altfel, numărul se modifică neîncetat,